

УДК 821.161.2

СВІТЛАНА ВЕЛИЧКО

м. Кропивницький

svitlanaveli4ko@gmail.com

ПОНЯТТЯ «ПАРАБОЛІЧНИЙ РОМАН» ЯК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА ПРОБЛЕМА

Стаття присвячена дослідженню жанрової природи параболічного роману. Увага приділяється поетикальним розбіжностям між притчею та параболою. Наводиться аналіз ряду актуальних літературознавчих концепцій щодо дослідження специфіки жанрової трансформації притчі та параболічного роману як її модифікованого жанру.

Ключові слова: жанр, роман-парабола, притча, романні трансформації та модифікації.

Постмодерністський роман ХХІ століття набув значних змін, що зумовило проблему жанрової змістовності літератури, а це в свою чергу спонукало до виникнення різноманітних наукових дефініцій. У зв'язку з історичним формуванням, постійними трансформаціями класифікація різновидів роману є надзвичайно неоднорідною. Жанрові модифікації розподіляють і за тематичними ознаками (романи історичний, фантастичний, любовний), стильовими напрямками (натуралістичний чи сюрреалістичний), і за типом викладу фактів і подій у творі (роман потоку свідомості), і за поліжанровими домінантами, а також впливом інших мистецтв і духовних царин, як-от наука, релігія тощо (роман-притча, ліричний роман, роман-симфонія, роман-студія), і за кількісним принципом (дилогія, трилогія) тощо.

В українському літературознавстві активізувався генетичний аналіз. Зокрема Д. Загул і С. Гаєвський продовжують франківські традиції у вивченні еволюції жанру, а В. Домбровський вперше спробував розділити категорії класифікації романних модифікацій. У статті Я. Поліщука «Українська література періоду незалежності: тенденції розвитку» відзначено особливості розвитку жанру роману, відновлення його авторитету, відродження традиційних жанрових форм (історичний роман, роман-біографія, пригодницький роман тощо), а також виникнення нових, відповідних духові часу (кібер-роман, роман-антиутопія) [11, 15].

Проте в сучасному літературознавстві порушено питання і про невизначеність жан-

рового поняття внаслідок розмитості родово-жанрових меж. «У сучасному, лінгвістично поінформованому, літературознавстві категорія жанру гнучка і не обмежена традиційними поняттями про три роди (епічний, ліричний, драматичний) та їхні під- і підпідкатегорії» [9, 175], – вказує М. Павлишин. Проблема становлять поліжанрові утворення, що мають тенденцію до взаємозбагачення, взаємодоповнення, взаємопроникнення. Сучасні тексти – це синтезовані комбінації. Підтвердженням цього є думка польської дослідниці Р. Сендик, яка вважає, що будь-який текст не може бути жанрово чистий «...він водночас якоюсь мірою зберігає індивідуальність, модифікує її, змінює чи деформує» [13, 476]. Крім того, варто зауважити, що однією із провідних рис сучасної прози є розмитість її жанрових меж, як зауважує Р. Сендик, «межі між жанрами знову стали цікавими, але не як місця суворого поділу – а як простір динамічних зіткнень, поєднання, розмиття, перехрещення різних властивостей. Нарешті відкрито складний характер жанру: в його формуванні беруть участь мовні явища (тропи, семантика, навіть фонологія), літературні явища (конструкція сюжету, герої) на одному рівні із суспільними (ідеологія, інституції, стаття)» [13, 487]. А Ц. Тодоров зауважує: «Новий жанр завжди є трансформацією одного чи кількох старих жанрів: через інверсію, через переміщення, через комбінування» [14, 25].

М. Рябченко визначає декілька причин взаємного проникнення жанрів: входження в літературознавчий дискурс постмодернізму,

прагнення сучасних письменників наслідувати європейську та американську традицію, авторська візія твору, вплив позалітературних чинників, термінологічні проблеми [12, 280–281]. Як наслідок, сучасна література представлена жанровими модифікаціями роману.

Теоретико-літературному аспекту визначення та систематизації модифікацій сучасного роману присвячені монографії Т. Бовсунівської «Жанрові модифікації сучасного роману» та Н. Бернадської «Теорія роману як жанру в українському літературознавстві», де авторки сходяться в думці про трансформацію роману, набуття ним різноманітних модифікацій та утворення нових модифікаційних жанрів, зокрема параболічного роману, роману-притчі.

Т. Бовсунівська чітко розмежує поняття «трансформація» та «модифікація». Трансформації, за тлумаченням авторки, є видозмінами, які не визначають жанр, а модифікації, утворюють нову цілісність із окремих трансформацій. Дослідниця вказує на еволюцію форм в літературі, що відбувається як своєрідний відбір, узгодження конкретних трансформацій та їхнього системного осмислення, які укладаються в єдину форму, об'єднані ідеологічною фактографічністю, утворюють модифікацію, яка й претендує на статус жанру [5, 519].

Т. Бовсунівська запропонувала й охарактеризувала жанрові різновиди роману: гіпертекстуальний, параболічний, духовний, філософський, постколоніальний, роман-екфразис, біографічний та автобіографічний. Серед прикладів є романи Галини Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку», «Писар Західних Воріт Притулку» (романи-притчі), «житійні романи» Мирослава Дочинця «Вічник», «Криничар», «Горянин» (романи-сказання) тощо. На погляд Т. Бовсунівської жанр – це сукупність плинних властивостей тексту, наявних пам'ятю про традицію, перетворених автором, у різноманітних у модифікаціях та трансформаціях, що зросли на спільному жанровому патерні, який проглядає за всіма компонентами структури» [5, 357].

Тут слід пригадати і відоме бахтінське поняття «пам'яті жанру»: «Жанр живе тепе-

рішнім, проте він завжди пам'ятає своє минуле. Жанр представник творчої пам'яті в процесі літературного розвитку. Ось чому для правильного розуміння жанру потрібно піднести його до джерел» [3, 179]. Так міф – метафора – притча – алегорія – парабола трансформувалися в роман-міф, роман-метафору, роман-алегорію, роман-параболу внаслідок їх поєднання з розвиненою та поширеною романною формою.

Новим оригінальним явищем в українській літературі щодо структурно-композиційного контексту є роман-парабола, що являє собою нову манеру викладу, тип розповіді. Як зазначено у літературознавчому словнику-довіднику під редакцією Р. Гром'яка, Ю. Ковалів та ін., парабола – це повчальне інакомовлення, близький до притчі жанровий різновид, в якому за розповіддю про певну подію приховується кілька інших планів змісту [7, 519].

Візуалізацією параболічного роману стало видання двох творів Галини Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку», «Писар Західних Воріт Притулку», яке здійснене за принципом стрічки Мьобіуса, розміщене «валетом»: обидва романи розпочинаються з різних боків книжки, а завершуються в середині.

Однак у літературознавстві останніх років спостерігається тенденція щодо схожості понять «притчової» та «параболічної» прози. Уніфікація термінів прослідковується в англійській та французькій мовах, німецька ж мова диференціює ці поняття *die Parabel* і *das Gleichnis*. На думку Г. Шнайдера, «Parabel», на відміну від «Gleichnis», «розповідає» не про загальне, а про те, що «трапилося одного разу», непередбачуване. Також Г. Шнайдер висуває гіпотезу про те, що сучасна парабола наближена до іудейської літературної традиції («*maschal*», притчі Соломона), на відміну від байки, пов'язаної з давньогрецькими традиціями. В. Бреттшнайдер протиставляє параболу «стару», «закриту» і «нову», «відкриту», при чому «нова» парабола, на думку дослідника, передбачає «дискусію, питання, здогадки», змінюючи «проповідь на пошуки».

Польський літературознавець М. Гловинський прослідковує процес формування притчово-параболічного жанру із простої

алегорії, яке відбувається за рахунок розширення чи «продовження» останньої, коли характерна для алегорії двоплановість в притчі сюжетно розгортається. Таким чином, на відміну від притчі, яка характеризується однозначною алегорією, парабола ж відзначається багатозначністю символу, що спричинено процесом міфологізації літератури, зверненням до міфопритчових сюжетів і мотивів.

Засновником жанру роману-параболи вважають японського письменника Кобо Абе (Кіміфуса), творчість якого відзначається філософськими поглядами на сучасні проблеми, умінням вирізняти найголовніше, проникаючи в суть речей. Та одним із перших, хто вживав поняття парабола в науці про тропи, дослідники називають ім'я Аристотеля. Відомі також античні параболи Мененія Агриппи та параболи Нового Заповіту.

Подеколи параболу так і називають «символічною притчею», «біблійною притчею» оскільки її інакомовний образ тяжіє до символу, а не алегорії. Важливе значення у вивченні ролі біблійних притч і міфів у романах-параболах як модифікованих жанрах мають праці Л. Андрєєва, Р. Барта, М. Бахтіна, Л. Виготського, А. Ішанової, Ю. Кристєвої, в українському літературознавстві – М. Грушевського, М. Драгоманова, Н. Корабльової, О. Потебні, І. Франка, О. Чиркова та ін. Науковці виділяють основні ознаки параболічного роману: філософічність твору, метафоричність сприйняття проблем, підтекст, символічність, багатоплановість тощо. Для порівняння наведемо прикмети видової категорії притчі, що передбачають такі домінуючі риси: біблійне іносказання, підтекст, наявність алюзій, розвинену асоціативність, моралізаторство й певний дидактизм. Як бачимо, притчова поетика має риси параболічної структури. Вивчаючи ознаки притчі, можна визначити, що це акумулюючий жанр суміжних жанрів та понять: аполог, парабола, іносказання, казка, паремія тощо, які і модифікувалися в нові структури.

Одним із модифікованих жанрів є роман-притча, структурно та змістовно змінений. Причиною такої трансформації стали протиріччя в культурній свідомості людини поміж'я ХХ–ХХІ століття між переоцінкою цінно-

стей та неможливістю вирішити фундаментальні проблеми епохи. Тому в даних творах іде осмислення внутрішнього світу людини з психологічної точки зору, віддаленість від реального світу, рефлексія почуттів. Свої прояви в жанровому оновленні притчі знайшов екзистенціалізм.

Постмодерністська притча розглядається як алегоричний жанр із відсутнім розвиненим сюжетом та збереженим символічним наповненням. За допомогою абстрагування, умовності притча увиразнює ті явища, що особливо цікавлять автора. «Вбудована» у творі притча сигналізує реципієнтові про той згусток думки, що допоможе йому розкодувати задум автора, зрозуміти його позицію. Коли притча використовується як вставний елемент, то це не означає, що твір загалом має бути притчовим. Його жанрова своєрідність зберігається. Введення притчі в композицію не позначається істотно на приналежності твору до того чи іншого стильового потоку [6,17]. За допомогою інтертекстуальних посилок відбувається провокація читача на інакомовне прочитання тексту, що розширює інтерпретаційне поле твору. Це, звичайно, і приваблює письменників-постмодерністів, зумовлює прояв притчі як домінуючої тенденції в сучасній прозі.

Прикладом синтезуючого жанру із домінуванням ознак сказання та притчі є романи Мирослава Дочинця, так звані романний цикл із творів «Вічник», «Криничар», «Горянин», окрім ідейної спорідненості мають ще й жанрово-стильову схожість. Це проявляється у синтезі елементів пригодницького роману, документальної розповіді («сказання») про реально існуючу людину (Андрія Ворона) та її «життєві рецепти», які оформлені у монологах-сповідах. За даними особливостями оповідної манери можна передбачити виникнення модифікованого жанру «життєвого роману» про долю особистості, котра шукає істини, що дозволить жити в гармонії з Всесвітом. Окрім того ці «істини» подані у формі притч.

Романи-параболи різнобічно характеризують епоху, відбивають складні людські стосунки, глибокі соціальні протиріччя, показують духовний ріст чи падіння героїв. Вони є

складними за будовою, вміщують експозицію, притчу, велику кількість роздумів, діалогів, авторських коментарів. Дія в параболі розгортається кривою, що створює особливий підтекст. Головною темою є відчуження. Це відчуження людини від суспільства, або самої від себе, тобто не реалізація себе як особистості. Філософськими засадами для дослідження трагедії відчуження людини стає екзистенціалізм та психоаналіз. Вигаданий світ автора, у який потрапляють «відчужені» герої є не фантастичним, а створений уявою деформований реальний світ. Так, у романах Галини Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку», «Писар Західних Воріт Притулку», герої живуть у такому світі, який відділений від реального лише ворітьми, через які можна зайти і вийти, причому природно, закономірно, а не фантастично. Це «той світ», тобто світ людей, реальність і «цей світ», тобто світ Притулку, в якому окремими площинами виступають Містечко, Долина, Бібліотека. Пройти Східні Ворота до Притулку може нікому не потрібна людина, «непотріб» реального світу, щоб знайти схованку від самотності в цивілізованому «тому» світі. Вільно люди можуть і покинути Притулок через Західні Ворота, але «Люди виходять через Західні Ворота Притулку для того, щоб жити, та насправді вони виходять, аби вмерти» та «Люди виходять через Західні Ворота Притулку для того, щоб вмерти, та насправді вони виходять, аби жити» [10, 3]. Це є зіставленням двох думок, двох світів тощо. Параболічний роман дивує зіставленням-проекуванням, яке читач повинен здійснювати самостійно.

Отож, як бачимо, параболічний роман є складовою частиною інших літературних жанрів, але може виступати і самостійно, маючи інакомовний характер оповіді, повчальний зміст та особливу форму розповіді із подібним чи зіставленим початком і кінцем, а це є трансформацією притчі.

Трансформація притчі передбачає, поперше, заміну алегоричної оповіді з моралізаторською кінцівкою «виклад – тлумачення» на більш розвинутий сюжет роману-притчі, параболічна композиція якої слугує двоплановості створеної оповіді: конкретно-чуттєвий та сим-

воліко-алегоричний. Останній є основою для загального звучання твору. Конкретно-чуттєвий план є абстрагованим: умовний часопростір, без чуттєвої конкретики персонажі. До речі, Г. Островська в цьому вбачає параболу «...коли образ «відривається» від рамок конкретного сприйняття, створеного притчею, і набуває символічного значення, є сенс говорити про таке явище, як параболізація» [8, 6].

По-друге, у трансформованій притчі відбувається втрата моралізаторства, так як це суперечить постмодерністській літературі. Пряме повчання нівелюється різними художніми прийомами. Пряме повчання нівелюється різними художніми прийомами. Дидактичний жанр перестає бути таким. На місце дидактизму з'являється сумнів, невпевненість, розгубленість. Нема ствердження певних моральних цінностей, але й нема їх заперечення. Трансформації зазнає і інакомовлення, оскільки акцент переноситься із алегорії на символ. Це сприяє багатозначності змісту.

Сюжети, образи є полісемантичними, визначальним є першість думки, яка домінує над подіями. Обов'язковою ознакою філософського роману (а роман-парабола, як було зазначено, є філософським) В. Агеносов називає наявність філософської ідеї і конструювання такого сюжету, в якому значення мали б не розвиток подій або розкриття характерів, а можливість перевірити ідею через образи [1, 34]. Тобто композиція такого роману підпорядкована розгортанню ідеї-сюжету ненав'язливо, толерантно, через натяки, аналогію параболічної композиції, хоча багато письменників вказують, що не прагнуть доносити якісь певні ідеї.

Романи-параболи орієнтовані на побудову цілісної картини світобудови. Умовні, символічні плани романів співвідносяться з життєвими завдяки архетипам. Численними є вкраплення минулого в сучасне, яке і пояснює таємниці, зображуваного сьогодення та створює враження закінченості життя як певної системи. Минуле здебільшого постає через згадки героїв, а ще, наприклад, у «Писарі Східних Воріт Притулку» Галини Пагутяк, воно ховається в бібліотеці.

В основі параболічного роману автор вкладає оповідь, яка відривається від сучасного

авторові світу, інколи взагалі від конкретного часу, обставин, а далі, рухаючись по кривій, знову повертається до свого предмета й дає філософсько-етичне його осмислення та оцінку; у «надчасовому» міститься характеристика сучасності, окремий факт концентрує комплекс суспільних суперечностей і ставлення автора до них [12, 282]. Парабола виступає місткою і зручною моделлю розкриття важливих для письменника соціальних і етичних проблем. Зміст параболи розширюється і в результаті створюється багатозначна алегорія. Звичайно, первинним залиша-

ється філософський план твору та психологія душі героя. Більшість письменників не ставлять за ціль написати параболічний роман, але завдяки умовності сюжетної ситуації, проекції виникає твір-парабола.

Отже, як бачимо, в сучасній літературі відбувається змішування жанрових доміантів, однією з таких метажанрових категорій є роман-парабола, яка здатна в одному сюжеті проектувати наступний сюжет, втративши пряму дидактичність, через аналогії, підтекст, багатозначності символів все ж таки моралізувати.

Список використаних джерел

1. Агеносов В.В. Генезис философского романа: Учеб. пособ. / В. В. Агеносов. – М.: МГПИ им. В.И.Ленина, 1986. – 131с.
2. Барі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія/ Пітер Барі [переклад з англ. Ольги Починайко]. – К.: Смолоскип, 2008.- 358 с.
3. Бахтин М. Эпос и роман (о методологии исследования романа) // Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет. – М.: Художественная литература, 1975. – С.447
4. Бернадська Н.І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: Монографія / Н.І.Бернадська. – К.: Академвидав, 2004. – 368 с.
5. Бовсунівська Т.В.Жанрові модифікації сучасного роману. – Харків: Вид-во «Діса плюс», 2015. – 368 с.
6. Клим'юк Ю. Про естетичну природу притчі // Слово і час. – 1999. – №5. – С. 15 – 22.
7. Літературознавчий словник-довідник [уклад. Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін.]. / К.: ВЦ Академія, 1997. – 752 с.
8. Островська Г. О. Інтертекстуальність як шлях проникнення у підтекст романів-парабол (на матеріалі літератури ХХ ст.) // Семантика мови і тексту. Збірник статей VIII Міжнародної конференції. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – С. 388-391.
9. Павлишин М. Канон та іконостас : літ.-крит. ст. / М. Павлишин ; ред. рада : Валерій Шевчук [та ін.] ; вступ. ст. Івана Дзюби. – К. : Час, 1997. – 447 с.
10. Пагутяк Галина. Писар Східних Воріт Притулку. – Львів: Піраміда, 2011. – 143 с.
11. Поліщука Я. «Українська література періоду незалежності: тенденції розвитку» // Українська літературна газета. [Ел. ресурс] Режим доступу <http://litgazeta.com.ua> (2016. – 12 січня)
12. Рябченко М. Жанрова дифузія в сучасній українській прозі (на матеріалі творів Н. Сняданко, М. Соколян, С. Пиркало) / М. Рябченко // Літературознавчі студії. – 2013. – Вип. 37 (2). – С. 279-284.
13. Сендика Р. Про культурологічну теорію жанру / Р. Сендика // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / упоряд. Б. Бакули ; за заг. ред. В. Моренця ; пер. з пол. С. Яковенка. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 467-491.
14. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Ц. Тодоров ; пер. з фр. Є. Марічева. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 162 с.

References

1. Aghenosov V.V. Ghenezys fylsosofovskoghо romana: Ucheb. posob. / V.V. Aghenosov. – М.: МGHPY ym. V.Y. Lenyna, 1986. – 131 s.
2. Bari P. Vstup do teoriji: literaturoznachstvo ta kuljtorologhija/ Piter Bari [pereklad z anghl. Oljghy Pochynajko]. – К.: Smoloskyp, 2008.- 358 s.
3. Bakhtyn M. Эпос y roman (o metodologhyu yssledovanyja romana) // Bakhtyn M.M. Voprosy lyteratury y estetyky. Yssledovanyja raznykh let. – М.: Khudozhestvennaja lyteratura, 1975. – S.447
4. Bernadsjka N.I. Ukrajinsjkyj roman: teoretychni problemy i zhanrova evoljucija: Monoghrafija / N.I. Bernadsjka. – К.: Akademvydav, 2004. – 368 s.
5. Bovsunivsjka T.V.Zhanrovi modyfikaciji suchasnoghо romanu. – Kharkiv: Vyd-vo «Disa plus», 2015. – 368 s.
6. Klym'juk Ju. Pro estetychnu pryrodu prytychi // Slovo i chas. – 1999. – #5. – S. 15 – 22.
7. Literaturoznavchyj slovnyk-dovidnyk [uklad. R.T.Ghrom'jak, Ju.I.Kovaliv ta in.]. / К.: VC Akademija, 1997. – 752 s.
8. Ostrovsjka Gh. O. Intertekstualnistj jak shljakh pronyknennja u pidtekst romaniv-parabol (na materiali literatury KhKh st.) // Semantyka movy i tekstu. Zbirnyk statej VIII Mizhnarodnoji konferenciji. – Ivano-Frankivsjk: Plaj, 2003. – S. 388-391.
9. Pavlyshyn M. Kanon ta ikonostas : lit.-kryt. st. / M. Pavlyshyn ; red. rada : Valerij Shevchuk [ta in.] ; vstup. st. Ivana Dzjuby. – К. : Chas, 1997. – 447 s.
10. Paghutjak Ghalyna. Pysar Skhidnykh Vorit Prytulku. – Ljviv: Piramida, 2011. – 143 s.
11. Polishhuka Ja. «Ukrajinsjka literatura periodu nezalezhnosti: tendenciji rozvytku» // Ukrajinsjka literaturna ghazeta. [El. resurs] Rezhym dostupu <http://litgazeta.com.ua> (2016. – 12 sichnja)
12. Rjabchenko M. Zhanrova dyfuzija v suchasnij ukrajinsjkyj prozi (na materiali tvoriv N. Snjadanko, M. Sokoljan, S. Pyrkalo) / M. Rjabchenko // Literaturoznachchi studiji. – 2013. – Vyp. 37 (2). – S. 279-284.

13. Sendyka R. Pro kulturologichnu teoriju zhanru / R. Sendyka // Teorija literatury v Poljshhi. Antologhija tekstiv. Drugha polovyna KhKh – pochatok KhKhI st. / uporjad. B. Bakuly ; za zagh. red. V. Morencja ; per. z pol. S. Jakovenka. – K. : Vyd. dim «Kyjevo-Moghyljansjka akademija», 2008. – S. 467–491.
14. Todorov C. Ponjattja literatury ta inshi ese / C. Todorov ; per. z fr. Je. Maricheva. – K. : Vyd. dim «Kyjevo-Moghyljansjka akademija», 2006. – 162 s.

SVITLANA VELYCHKO
Kropivnitsky

CONCEPT "PARABOLIC ROMAN" AS A LITERATURE-PROBLEM

The article is devoted to the study of the genre nature of a parabolic novel. Attention is paid to the poetic differences between parable and parabola. An analysis of a number of topical literary concepts in relation to the study of the specificity of the genre transformation of the parable and the parabolic novel as a modified genre is given.

Key words: genre, novel parabola, parable, novel transformations and modifications.

СВЕТЛАНА ВЕЛИЧКО
г. Кропивницький

ПОНЯТИЕ «ПАРАБОЛИЧЕСКИЙ РОМАН» КАК ЛИТЕРАТУРОВЕДЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

Статья посвящена исследованию жанровой природы параболического романа. Внимание уделяется поэтикальным различиям между притчей и параболой. Приводится анализ ряда актуальных литературоведческих концепций по исследованию специфики жанровой трансформации притчи и параболического романа как ее модифицированного жанра.

Ключевые слова: жанр, роман-парабола, притча, романские трансформации и модификации.

Стаття надійшла до редколегії 01.04.2018

УДК 821.161.2– 029:7

НАТАЛІЯ ВІРИЧ
м. Одеса
Na-ti@bk.ru

ІНФОРМАЦІЙНА НАСИЧЕНІСТЬ ХУДОЖНЬОЇ ДЕТАЛІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ В. НЕСТАЙКА)

У статті здійснюється спроба художньо осмислити природу художньої деталі в прозі В. Нестайка. Виявлено залежність літературної техніки письменника від особливостей його художнього бачення, що є важливим моментом системного дослідження індивідуальної поетики.

Ключові слова: художня деталь, поліфункціональність, портрет, гумор, символічність.

Філологічні науки – невід’ємна складова системи освіти, що, як і кожен її аспект, у кожного народу має свій специфічний шлях становлення і розвитку. Удосконалення навчально-виховного процесу у ВНЗ сфокусовано на цілісний розвиток особистості з проекцією на життєве самовизначення та духовно-творчу активність. Широко відчиняє двері означеній проблемі художнє слово.

Особливий інтерес до художньої деталі виникає у 60–80-ті роки ХХ століття, коли в

літературознавстві актуалізуються проблеми історичної і теоретичної поетики. Саме в цей період публікується значна кількість розвідок, присвячених деталі І. Франка, М. Черемшини, Ю. Смолича, інших. Художню деталь розглядають як елемент образної системи твору, як засіб художнього узагальнення, досліджують її ідейно-естетичні функції, роль і місце серед інших засобів художнього творення. Деталь набуває повних прав громадянства як літературознавча категорія.